

til Kjøbenhavns Vandværk. Dernæst forbydes det ogsaa direkte at forurene de aabne Vandledninger og Bassiner, som høre til Vandværket, f. Eks. ved at drukne Hunde og Katte, ved at fylde Vogne og Heste i disse Bassiner. Endvidere gaar den ud paa i en vis Afstand fra disse Ledninger at forbyde Gødningss- og Renovationsoplæg, ligesom det forbydes at lede urent Vand ind til de Ledninger eller de aabne Grøfter, hvorigennem Kjøbenhavns Vandforsyning finder Sted. Det synes jo i og for sig at være overmaade naturligt, at alt dette ikke maa ske, og for saa vidt der, da Loven af 1857 kom ud, bestod Forhold, som vare i Strid med denne Lov, blev det paabudt, at de inden en vis Frist skulde forandres. I enkelte Tilfælde maatte de paagældende Beboere selv flytte deres Møddinger, i andre Tilfælde — navnlig hvor der var Tale om uden Hensyn til Afstanden at forbyde Indledning af urent Vand — blev det paalagt Vandværket at bekoste de ny Ledninger, som i den Anledning maatte anlægges. Alle disse Bestemmelser forekomme mig, og jeg haaber ogsaa andre ærede Medlemmer her i Tinget, at være ganske naturlige, saa at man maaste med Forundring kan spørge: Hvorfor ere de i sin Tid ikke gjorte anvendelige uden for Kjøbenhavn, men kun for Kjøbenhavn alene. Grunden dertil er simpelthen den, at i 1857 var der foruden Kjøbenhavn kun een By her i Landet, der havde Vandværk, og det er den By, jeg har den Ære at repræsentere. Vi havde et Vandværk allerede fra 1853, men vi behøvede aldeles ikke at søge en saadan Bestyttelse, som blev givet for Kjøbenhavn, fordi vi med vore Ledninger og artesiske Brønde fuldstændig blive inde paa den Kommune som saadan tilhørende Grund og til enhver Tid have det i vor Haand at hde disse Ledninger den aldeles nødvendige Bestyttelse. Man tænkte vist i 1857 slet ikke paa, at der var et Vandværk ovre paa Jhn, i hvert Tilfælde blev det da ordnet saaledes, at Loven af 1857 for Tiden udelukkende gælder for Kjøbenhavns Vandværk. — I den sidste Snes Aar have imidlertid Forholdene i den Henseende meget væsentlig forandret sig. Det er blevet indlysende for mange Kommuner, selv for mindre Kommuner, af hvor overordentlig stor Vigtighed en Forsyning med godt Drikkevand er, og derfor ere mange Kommuner i den senere Tid gaaede til med store Beføstninger at anlægge Vandværker og drage Vand fra de omliggende Egne ind til Byerne. Nu er der i 27 Købstæder og Handelspladser saadanne Vandværker, og selv i Landkommuner har man i

de senere Aar begyndt, paa enkelte Steder endogsaa gennemført, lignende Anlæg. For saa vidt nu disse Anlæg vare under samme Forhold, under hvilke man var i Odense i 1857, nemlig saaledes, at alt, hvad der henhørte til Vandværket, laa inden for Kommunens Omraade, vilde det jo ikke være nødvendigt at træffe særlige Bestyttelsesforanstaltninger, men saaledes er Tilfældet jo ikke. I mangfoldige Tilfælde have de paagældende Kommuner med stor Beføstning maattet erhverve Ret til at have Brønde og Vandbassiner uden for Købstædernes Omraader; men skønt man saaledes er bleven Gjer deraf, har det ikke med Hensyn til Jurisdiktionsforholdet forandret noget, og man har altsaa ikke i de paagældende Kommuner Udgang til gennem Sundhedsvedtægter at give tilsvarende Bestemmelser som dem, der findes i Loven af 1857. Af de 27 Vandværker, som for Tiden findes i Købstæder og Handelspladser, ere 14 i det Tilfælde, at Vandet til deres Vandværker maa hentes uden for selve Byens Jurisdiktion. Man har af de paagældende Kommuner eller Gjere erhvervet Rettighed til at benytte forskellige Vandløb, og der er man altsaa udsat for Forureninger og Befædigelser af Kilderne, der staa uden fornøden Rettsbestyttelse. Jeg tror derfor, at Kommunerne i det hele taget ere den højtærede Minister taknemlige for, at han har taget et Andragende fra Købstadsforeningen angaaende denne Sag til Overvejelse og har fremlagt det foreliggende Lovforslag. Det er jo i sig selv ikke andet, end hvad der forekommer mig naturligt og rimeligt, at de bestaaende Vandværker og de Vandværker, som senere maatte blive anlagte, ikke skulle være udsatte for saadanne Ulemper, som netop Loven af 1857 skulde søge at forhindre. Her er altsaa ikke Tale om at gøre noget videre Indgreb i Ejendomsretten. Her er ikke Tale om at give de kommunale Vandværker uden for Kjøbenhavn nogen som helst Ret til Ekspropriation eller lignende, saaledes som Kjøbenhavn fik ved Lov af 1890 og senere fik forlænget ved en Lov af 1892. Her er slet og ret Tale om, at de Vandværker, der bestaa, og som til Dels have Ledninger uden for vedkommende Kommunes Grænser, maa være sikrede mod, at de forurenes og bestadiges paa den Maade, som man under andre Forhold maatte have Anledning til at befrygte. Forholdene kunne selvfølgelig være forskellige paa de forskellige Steder, der kan være Vandværker, som tage deres Vand udelukkende fra artesiske Brønde, andre hente deres Vand fra offentlige Vandløb, det er derfor vanskeligt at ramme For-